



رمضان با امام حسن عسکری (ع)

امام حسن عسکری (ع) که آموزگار خوش اخلاق درس اخلاق بود در پاسخ یکی از یارانش که دلیل روزه‌داری را پرسیده بود، روزه را چنین وصف می‌فرماید: «خداوند روزه را قرار داد، تا ثروتمندان حال فقرا و بیچارگان را بچشند.» باشد که اندرزی افتد و توفیقی به رفیقی رسد.

امام حسن عسکری (ع) که آموزگار خوش اخلاق درس اخلاق بود در پاسخ یکی از یارانش که دلیل روزه‌داری را پرسیده بود، روزه را چنین وصف می‌فرماید: «خداوند روزه را قرار داد، تا ثروتمندان حال فقرا و بیچارگان را بچشند.« باشد که اندرزی افتد و توفیقی به رفیقی رسد.

چه آن که گر چنین نباشد، و اهالی ثروت، در شب های سرد زمستان چکمه ای به پای دیگری نکنند، یا در روزهای گرم تابستان، حصیری جلودار آفتاب بر در خانه های مساکین نیندازند تا گرفتاران را از مدار مصیبت برهانند، دیگر نمی توان آن را روزه خواند، بلکه تنها رنج گرسنگی است. آری آن حضرت تنها بخشی از فلسفه اجتماعی روزه را بیان فرمودند و این متناسب با شخصیت پرسشگر بود. به نظر می رسد، پرسشگر یا از جرگه دولتمندان بوده یا صرفا سوالش در این راستا بوده باشد. اما گام بعدی تقوا آنجا بود که حضرتش در پاسخ به پرسشگر دیگری که به گمان خود از اهالی نماز و روزه مستحبی بود، فرمودند: «معیار بندگی و عبادت، بسیاری روزه و نماز یعنی صوم و صلاه مستحب نیست. بلکه عبادت، بسیاری تفکر در آفریده خداوند و تعقل در آیات حکیمانه پروردگار جهان است.« این مرحله ای فراتر از آن است که گذشت، چه مرتبه تفکر از بالاترین هاست، که البته شاید بهترین کلید آن دعای مستمندان باشد.

آن بزرگ در روایتی دیگر، از زنجیره طلایی روایاتی که دل ها بدن ها زنده می شود، روزه داری را مایه توجه بیشتر انسان به نعمت هایی دانستند که به آسانی و البته معمولا همیشه با کمترین دغدغه ای در اختیار انسان است. آری آدمی براحتی ارزش نعمت هایی را که در برابرش هر روز صف می کشند، به بوته فراموشی می نهد و این خود نگه داری و روزه است که با منع چند ساعته خود، بار دیگر نعمت های از یاد رفته را از طاق نسیان برداشته و در برابر چشمان می نهد. باشد که همیشه خود را بر سر سفره ماندگار و ازلی الهی ببینیم.

اما این پایان ماجرا نیست. چه آن که هشت کلید این فردوس هشت دروازه و این پردیس ماندگار هر یک شمایی دارند؛ و روزه در روزهای سخت و پر حرارت تابستان یکی از شاه کلیدهای دشت خرم خوشبختی و دریای سعادت است. آنجا که پروانه های آبی با شاخک های طلایی به پیشواز آمده و مسافر تازه رسیده را بر کرانه دنوازترین رود ماندگار همراهی می کنند. تا جایی که امام علیه السلام فرمود: «اگر بنده ای روزهای گرم [تابستان] را روزه گرفت، او از آتش جهنم رهیده و کلید فردوس برین را به دست آورده است.«

اما برآیند سخن آن که، فهم رفتارهای اهل بیت در موسم های عبادی نه بر مبنای تاریخ صرف که بر اخلاق برآمده از قرآن و حدیث و تاریخ، خود پژوهشی بایسته است و البته بر مبنای «لا یمسه الا المطهرون« شاید چند نسل تحقیقات و بررسی ها را بطلبد تا گوشه ای از دفتر رمز رفتارهای آن حضرات آشکار گردد و اندکی از دروازه های هدایت در این دنیا گشوده شود، اگر خدا خواهد.

احمد فلاح زاده / جام جم